

"Xusqueros"

De fet, gran quantitat de coses canvien de pes específic en el transcurs dels anys, les unes per bé i les altres per empitjorar. Quan vaig ingressar a l'exèrcit – conegut i escampat als quatre vents com "el glorioso ejército nacional" - per fer el servei militar obligatori, estava farcit de sergents i brigades, la gran majoria d'ells d'escassa cultura i encara menys intel·ligència; però pel sol fet d'anar guarnits de suboficials i amb gorra de plat se sentien com si estiguessin a les portes del cel. Tots els de les llesves de la postguerra en som testimonis.

Pocs en deuen quedar a les presents altures; però si en quedés algun i donés la casualitat de llegir-me, que no s'ofenguí. La veritat no pot alterar la realitat; a més, cal tenir en compte que aquest comentari no va dirigit a cap persona en particular sinó a una institució, si és que així se'n pot dir.

Com tots sabem, hi havia moltes llesves mobilitzades durant la guerra civil, per part de les dues bandes.

Acabat el conflicte, els que van palpar majors conseqüències van ser els del costat republicà, en què molts van estar en files un total de set anys. Els del costat dels vencedors, pràcticament els van llicenciar en acabar la guerra.

Sense obstacle que molts del costat franquista hi van estar més o menys tres anys, circumstància que també va trencar els propòsits que s'havien fixat per la vida civil. En llicenciar-se, els van oferir el reenganxament a l'exèrcit amb el càrrec de sergent, després d'un ridícul examen, molt inferior al que es feia normalment uns pocs anys després per ésser caporal. Portats per diferents causes, generalment davant d'un futur avenir dubtós, alguns van optar per quedar-se i lluir els tres galons daurats.

Aquest tipus de personal era anomenat – reservadament – per la tropa com "xusquero", degut a la quantitat d'aquests panets que s'havien cruspit en la seva vida militar.

Generalment, eren molt presumptuosos, principalment amb els soldats i també entre ells, sempre que no hi hagués cap oficial present. La tropa havia d'aguantar-se el riure a l'hora de passar llista, ja que n'hi havia que amb prou feines sabien llegir i donaven l'excusa de "los apellidos de estos hijos de p... catalanes no hay forma de entenderlos".

Això sí, el seu llenguatge tenia molt a desitjar, es podia comparar amb la xusma més basta; havíem d'aguantar els més esgarrifosos insults, contínuament tenien a la seva fastigosa boca la paraula de c... " por grandes y salidos los mios", deien.

Tot canviava quan estaven obligats a parlar amb un superior, que en fugien sempre que podien, principalment si era d'una graduació força més elevada, es tornaven tartamuts i allò que deien que tenien tan grossos es reduïen al tamany d'olives.

Eren canviats amb freqüència, no sé el perquè; però em fa

l'efecte que el comandament, conscient de la seva incapacitat d'obtenir el respecte de la tropa, els anava canviant i evitava possibles problemes. També tenien molt clar, si bé no existia cap reconeixement, que la immensa majoria de soldats catalans tenia un grau de cultura molt superior a molts "xusqueros".

Es podrien explicar una infinitat d'anècdotes. Només una i molt curta. Un dia, el nostre capità va enviar a buscar l'oficista i el va escridassar perquè no marxava correctament i no tenia les coses al dia:

- Li demano permís per parlar clarament
- Permis concedit
- Tregui'm el brigada de l'oficina i quedarà parat del resultat.

I així va ésser: una vegada lliure d'aquella persona que, a més d'incompetent feia nosa, l'oficina va marxar perfectament a les mans d'un soldat que anys més tard va ésser gerent d'una fàbrica de pintures de primera línia.

Eren uns fatxendes en les desfilades de la tropa, cadascun al davant d'una trentena de soldats. Aquell dia anaven nets, planxats i amb les botes lluints, la gorra de plat amb la visera inclinada que gairebé els tapava els ulls. Com els herois, es creien causar l'admiració del públic, en especial el femení.

No era així quan estàvem escampats al llarg del Pirineu. Alguna vegada d'enfrontament amb els maquis no era difícil escoltar el petament de les dents d'aquells que els tenien tan grossos.

Quan hi havia alguna missió delicada a fer, no es va confiar mai en cap "xusquero". Generalment el capità, persona que coneixia amb molta exactitud la capacitat dels seus homes, fossin caporals o soldats, escollia els que li semblava per portar-la a bon termini.

Els sergents i brigades estaven facultats per ingressar a l'acadèmia d'oficials, el sedàs havia d'ésser molt espès ja que poquíssims van superar l'examen d'ingrés. Encara que era com picar en ferro fred, cal suposar que algun va arribar a la categoria de tinent.

Em consta que els últims anys de servei militar obligatori, els sergents ja no eren així. No eren denominats com a "xusqueros". Un clar exemple el tenim a l'acadèmia de Talarn. Havent estat formats en acadèmies especialitzades, obtenien una cultura molt superior a la dels seus antecessors. I, naturalment, possibilitat d'ascendir.

"Xusqueros" o professionals, res no els envejo. El més fotut era que et veiesses tractat com un esclau, despreciant la condició humana, per individus desconexors del punt cardinal per on surt el sol. Ara tots saben on tenen el nord.

Joaquim Tolosà i Xirgo

Estem preparant la celebració dels **50 anys** de les noies nascudes l'any 1952.

Si vols assistir a la festa, truca als següents telèfons abans del dia 15 de setembre:

Elena Nin	972 46 08 91 o 972 46 03 17
Maria Pla	972 46 09 09
Rosa Albertí	972 46 11 63